

7. OFICINES DE DRETS SOCIALS- TERRASSA: INSTITUCIÓ DE DESPRECARITZACIÓ I REIVINDICACIÓ DE DRETS SOCIALS

7.1. GENEALOGIA DE LES ODS. DE COM I PERQUÈ ES CONSTITUEIXEN LES ODS.

Les Oficines de Drets Socials (ODS) són una iniciativa sorgida des de fa alguns anys i que actualment s'estén pel territori estatal constituint una xarxa estable d'ODS. Madrid, Sevilla, Málaga, Barcelona i Terrassa en són alguns exemples. Les ODS sorgeixen com a resposta a la necessitat de diferents col·lectius en situació de precarietat per fer front, de forma col·lectiva i autogestionada, als problemes quotidians vinculats a d'incompliment de drets socials fonamentals tals com: el dret a un habitatge, el dret a una relació laboral justa i el dret a la mobilitat. Tots ells drets de ciutadania, sovint vulnerats. Aquestes oficines són un experiment del què anomenem *biosindicalisme* o *sindicalisme social metropolità*⁹⁷, és a dir, que més enllà del treball, també es preocupen per la vida domèstica, la cultura o la vida donant cabuda a diferents singularitats (des de migrants, plataformes ciutadanes d'*ofegats per la hipoteca*, treballadores domèstiques, treballadores familiars, col·lectius de lesbianes...) totes elles travessades pel sentiment comú de precarietat. Aquestes Oficines es plantegen com objectius estratègics potenciar l'autoorganització i la reivindicació col·lectiva dels drets socials de totes les persones que ens trobem en situació de *precarietat*, així com exigir un nou catàleg de drets socials a l'alçada d'un món globalitzat. Es promouen drets com la renda bàsica, la lliure mobilitat i la lliure producció i reproducció del coneixement que, en un escenari de crisi de la financiarització i i crisi del neoliberalisme, obren el camí cap a una radicalització democràtica. Aquest laboratori metropolità que són les ODS constitueix un espai d'intercanvi d'informació i recursos com classes de català i castellà, assessories jurídiques, jornades sobre drets o mobilitzacions al carrer. Són, principalment, espais on desindividualitzar els conflictes transformant les demandes individuals en problemes col·lectius. Suposen una alternativa als vells models d'organització social per reivindicar els drets socials, partint de la capacitat dels propis "precaris" per organitzar-se col·lectivament i autogestionar les seves pròpies demandes.

---

⁹⁷ Sobre el concepte *biosindicalisme* podeu consultar els següents enllaços apareguts a la web: [<http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/biosindicalismo>].

Les ODS parteixen de la organització d'aquesta nova subjectivitat que anomenem *precaritat*⁹⁸. La precarietat és un concepte clau que defineix les societats post- industrials, flexibles i que pateixen una profunda crisi de l'estat del benestar i els drets. Precarietat és la manca de recursos i l'angoixa pel futur. Aquesta precarietat aglutina totes aquelles persones amb drets vulnerats en un moment en què la vida en el seu conjunt es precaritzava transcendint les fronteres del que és purament laboral per infiltrar-se en la formació, les relacions, el lleure...i per tant, diversificant i donant noves formes a l'explotació contemporània. És també un concepte que ordena una sèrie de transformacions en el treball, en els drets i en la vida de les persones que habiten les metròpolis del primer món. I, sobretot, un comú de singularitats que veuen reduïdes les seves possibilitats de llibertat i que, malgrat això, són el centre de la riquesa social produïda avui. El *precaritat* és una conjectura, una hipòtesi de lectura política del panorama de reconstrucció dels moviments socials pels propers anys.

Les ODS són part d'aquesta heterogeneïtat de moviments socials que després de la crisi del moviment global van veure necessari, d'una banda, avançar cap a una *territorialització de la precarietat de la vida quotidiana*; així van néixer les ODS integrades en l'estructura dels nous centres socials de segona generació⁹⁹ com a dispositius replicats en la majoria de metròpolis europees, i com a *màquines polítiques* que són alhora espais polítics, de sociabilitat i de cultura capaços de donar resposta a les necessitats d'avui. D'altra banda, es va veure necessari avançar cap a la construcció d'un teixit social europeu, exemples d'això serien *l'Euromayday* com a 1 de maig alternatiu a través del qual s'estan construint nous llenguatges sobre la precarietat, i la creació d'una xarxa de centres socials europeus. Sembla clar, que estan emergint nous dispositius contra la lògica neoliberal que van del micro al macro, del local a l'europeu, i que estan configurant nous prototips de l'acció política basada en un teixit social europeu i un nou model de cooperació social capaç d'avançar cap a una transformació social efectiva. Entenem que aquesta màquina política és avui necessària si tenim en compte la crisi financera i la crisi del model neoliberal en un context on la flexibilització laboral i la dispersió del precariat constitueixen l'estratègia mundial del capitalisme.

Es tracta de crear *institucions de desprecarietat* per part dels moviments com ara les ODS, estructures útils per a la nova composició migrant, precària i cognitiva del treball capaces de plantejar batalles col·lectives des del micro al macro.

---

⁹⁸ Consulteu l'article: "Las oficinas de derechos sociales: experiencias de organización y enunciación política en el tiempo de la precariedad" de Silvia López, Xavier Martínez, Javier Toret (2008) publicat a <http://transform.eipcp.net/transversal/0508/lopezetal/es>.

⁹⁹ Consulteu l'article de Pablo Carmona, Tomás Herreros, Raúl Sánchez Cedillo, Nicolás Sguiglia titulat "Centros sociales: monstruos y máquinas políticas para una nueva generación de instituciones de movimiento" publicat a <http://transform.eipcp.net/transversal/0508/carmonaetal/es>

7.2. LA XARXA D'ODS.

Les Oficines de Drets Socials (ODS) són una iniciativa sorgida inicialment a Sevilla en el marc del Centre Veïnal “El Pumarejo” i que actualment s'extén per tot el territori estatal constituint una xarxa estable d'ODS. Avui la xarxa d'ODS compta amb un total de 13 dispositius vinculats a diferents centres socials que conformen un teixit cooperatiu de mobilització i investigació entorn les qüestions de la precarietat ¹⁰⁰. El conjunt de nodes intercanvien informacions, exploren novadores i cooperatives formes de lluita entorn els drets socials mitjançant trobades anuals, organització de campanyes conjuntes, jornades i seminaris entorn la temàtica de la precarietat o llistes virtuals.

“L'Efecte multiplicador del treball en xarxa és evident” segons explica Xavier Martínez, membre actiu de les ODS. “(...) En els darrers mesos la xarxa d'ODS ha dut a terme nombroses campanyes conjuntes”¹⁰¹, amb l'impacte social que això suposa a nivell de tot l'Estat”.

Actualment el conjunt de la xarxa es planteja seguir avançant en aquesta nova forma de gestionar i presentar les lluites entorn els drets socials davant l'esfera pública a través d'una recerca de coinvestigació on fusionar la recerca teòrica amb el treball d'assessoria, denúncia i autoorganització. Quan la teoria troba un mur, la practica ve per a tombar-la diria Deleuze¹⁰². En aquest sentit, s'estan intuïnt com a possibles línies de recerca aquelles que amb l'experiència diària estan suscitant un especial interès en el conjunt de la xarxa i que permetrien avançar en el procés de construcció d'aquest dispositiu autogestionat que són les ODS per fer front a la precarietat en contextos locals metropolitans subjectes a la crisi financera.

Actualment la xarxa d'ODS s'està plantejant les següents *hipòtesis de treball*, a fi d'investigar els principals nusos problemàtics i/o d'interès sorgits entorn la pràctica diària d'aquestes institucions de desprecarietització que són les ODS:

La nova recomposició de l'estructura social i el precariat com a nou subjecte polític. Condicions de vida del precariat. Nou catàleg de necessitats i drets

---

¹⁰⁰ A continuació mostrem un llistat de les ODS que conformen la xarxa d'ODS en el conjunt de l'Estat, cadascuna amb les seves singularitats: ODS a l'Ateneu Candela, Terrassa (<http://www.communia.org/candela/?q=node/541>), Exit a Barcelona [<http://exit-bcn.blogspot.com/>], ODS en el Centre Social Patio Maravillas, Madrid (http://blog.sindominio.net/blog/patio_maravillas/general/2007/12/09/presentaci_n_y_programaci_n_oficina_de_derechos_sociales), ODS del Centre Social Seco, Madrid (<http://ods.cs-seco.org>), Agencia Precaria, a la Eskalera Karakola, Madrid (http://www.sindominio.net/karakola/precarias/todasacien/todasacien_invit.htm), La Biblio Madrid, ODS Carabanchel Alto, Madrid, Agencia del Pilar, Madrid, ODS en el Centro Vecinal El Pumarejo, Sevilla (<http://estrecho.indymedia.org/newswire/display/10855/index.php>), ODS- Atreu, A Coruña (<http://www.tagzania.com/pt/cs-atreuatreu-social-center/>), ODS La Hormiga Atómica, Pamplona (<http://www.lahormigaatomica.net/es>), i ODS Zaragoza i ODS València que es troben en procés de construcció.

¹⁰¹ Destaquen les mobilitzacions a nivell de tota la xarxa de d'ODS per la despenalització del Top-Manta (consulteu els enllaços a: [<http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/top+manta>] i la campanya pel tancament del Centres d'Internament per a Extrangers (CIE's): [<http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/cies>].

¹⁰² Deleuze (1925-1995), filòsof de corrent postestructuralista interessat en la metafísica, l'epistemologia i l'ètica. En col·laboració amb el psicoanalista Felix Guattari destaca la seva obra en dos volums Capitalismo y esquizofrenia: El Anti-Edipo y Mil Mesetas.

socials cap a una radicalització democràtica. Experiències i estratègies exitoses d'autoorganització i d'autogestió precària de diferents col·lectius.

Hipòtesi 1: Les ODS han de partir de la constatació que les seves reivindicacions impliquen la construcció d'un nou catàleg de drets socials i l'emergència de nous subjectes polítics que han d'intervenir en els grans debats socials, econòmics i polítics amb la finalitat de convertir-se en interlocutors privilegiats per la seva força sindical, la seva extensió social i la seva capacitat d'acció política. Les ODS han de fer visibles i presentar de manera agressiva les necessitats d'una nova composició social que no troba formes de representació dels conflictes socials ni en els partits ni en les actuals organitzacions sindicals. S'han d'esbrinar i potenciar aquelles formes d'autoorganització i autogestió que resultin més eficients.

Cooperació i convergència de les ODS amb l'activitat dels centres socials de segona generació, sindicats de tall biopolític i l'administració pública d'esfera local i autonòmica.

Hipòtesi 2: L'Objectiu primordial serà posar en primer pla la coordinació dels nous formats d'expressió del conflicte i la seva convergència amb l'activitat dels centres socials de segona generació ja existents, amb les realitats sindicals més actives i amb realitats polítiques autònomes no identitàries i de caràcter posnacional presents a l'estat espanyol. Cal estudiar les vies de cooperació més eficients que s'estableixen entre aquests agents a fi de poder-les replicar en el conjunt de la xarxa.

Nous i atractius imaginaris per explicar una altra forma de fer política en el marc de la xarxa d'ODS. Nou lèxic polític. El procés d'identificació precària i agregació del nou subjecte polític com a part del comú.

Hipòtesi 3: Les ODS han d'inventar una nova gramàtica i un nou imaginari que expliqui una forma novadora i atractiva d'intervenció política que permeti identificar i agregar els membres del precariat, com a suma de singularitats diverses aglutinades sota un mateix paraigua. El procés pel qual una persona passa a formar part de les ODS ha de ser un objecte d'estudi donada la importància que té aquesta adhesió a efectes d'impacte social de la xarxa.

Nous formats d'expressió del conflicte a escala local, estatal i europea en el nou escenari polític i econòmic de crisi global i en el marc de la xarxa d'ODS/xarxa de Centres socials Europeus.

Hipòtesi 4: Les ODS han de poder gestionar de manera novadora els conflictes i presentar-los de forma nova en l'esfera pública. Les ODS han d'inventar un nou format de presentació de les lluites i un tipus específic de gestió pública dels conflictes que posi la taula les implicacions que atenen els subjectes econòmics, les administracions públiques, els marcs legislatius, les dinàmiques polítiques que permeten l'actual escenari de deteriorament dels paràmetres socials, econòmics i legislatius de regulació del conflicte social. Cal

estudiar les formes més interessants de presentar els conflictes a fi de promocionar un major impacte i una major adhesió.

Noves estratègies d'impacte sobre l'esfera i l'opinió pública, els agents socials, els partits polítics i l'administració pública. Les ODS com a vector de pressió permanent sobre les administracions públiques i crítica de les polítiques implementades per l'Estat i la UE.

Hipòtesi 5: Aquest dispositiu ha d'incorporar la invenció de nous prototips de gestió en l'esfera pública, les reivindicacions i els drets de les noves majories socials construint estratègies d'impacte originals sobre la opinió pública, els agents socials, els partits polítics i l'administració pública. Hauran d'operar coma vector de pressió permanent sobre totes les administracions públiques, sobretot autonòmiques i locals, que haurà de revertir en una crítica de les polítiques implementades per l'Estat i la UE. Totes les polítiques socials públiques han de lligar-se de forma virtuosa a la crítica i a les reivindicacions que es desprenen del treball biosindical de les ODS. El perfil de les lluites ha de ser una crítica de les polítiques socials i dels marcs legislatius europeus i espanyols. Cal estudiar les estratègies de pressió sobre els agents socials, els partits polítics i l'administració pública més efectives per tal d'obtenir resultats.

Replicació de les ODS en clau metropolitana. Formes de contacte i contagi i territorialització estratègica.

Hipòtesi 6: Experiències com la de Madrid on s'han creat fins a cinc ODS posen de manifest que el treball en clau metropolitana aporta un valor afegit en tant a territorialització estratègica. Interessa estudiar els processos pels quals s'arriba a replicar el dispositiu així com esbrinar les formes de contacte i contagi cap a altres dispositius ja existents a la mateixa zona metropolitana i que potencialment podrien estar interessats a crear una ODS.

A més aquesta xarxa s'integra en el teixit d'una xarxa de centres socials europeus¹⁰³, centres socials que en els darrers vint anys han representat la constitució d'espais autogestionats- per la cultura, els drets i la socialització- com a contrapoders polítics capaços de desafiar l'hegemonia de l'Estat, dels partits polítics i del mercat. Des dels anys 80, el dret a la vivenda, les cultures underground i les polítiques anti-jerarquiques han estat els majors focus d'aquests espais i els han dut a barrejar unes amb altres les contra-memories que assetgen Europa i a experimentar nous camps de batalla pels drets socials i urbans, per l'emancipació i l'expressió política des d'abaix.

Les xarxes a nivell Europeu han estat creixent en els últims anys, permetent el desenvolupament de lèxics comuns, estratègies militants, intercanvi i crítiques constructives a més d'una coordinació translocal d'iniciatives per a una coordinació autònoma de lluites a una escala global. La combinació i

---

¹⁰³Per més informació de la primera i segona trobada de Centres Socials Europeus a Lubjanja (Eslovenia) i Terrassa/ Barcelona (Espanya) <http://www.communia.info/candelaup/?q=node/1124>, <http://www.communia.info/candelaup/?q=node/1235>

composició de la diferència, l'habilitat de traduir experiències d'un lloc a l'altre i el respecte mutu han possibilitat la constitució d'enllaços permanents i aliances entre experiències i també la constitució (virtual i no virtual) d'espais de coordinació amb geometries variables de participació.

Partint d'aquesta estratificació d'experiències, els projectes de centres socials emergents estan experimentant profundes mutacions, noves formes d'actuar en l'espai urbà. La metròpolis és avui un laboratori per a noves tipologies de centres socials: com universitats embrionàries de treballadors cognitius en el marc emergent de la producció de coneixement, com prototips naixents de biosindicalisme social en el nou marc del treball precari, no només per a l'autodefensa sinó també per a reclamar nous drets socials i urbans a la ciutat post-colonial i post-industrial; i finalment com processos autònoms intentant configurar noves formes d'organització cooperativa capaç de fer comú l'excedent subjectiu i capaç de resistir l'expropiació i espoliació en la composició contemporània del treball viu.

En aquest marc, diferents centres socials es van trobar per primera vegada al juny de 2008 a Ljubljana- al centre social Rog- per a una articulació preliminar d'una xarxa entre aquestes noves experiències. A la segona trobada, organitzada per Exit-Barcelona i l'Ateneu Candela a principis de gener de 2009, es va discutir sobre noves formes de sindicalisme en el marc Europeu, i les estratègies dels projectes autònoms per als recursos i la recaptació de fons. Està prevista una tercera trobada a Roma on es discutirà sobre xarxes d'autoformació i l'emergència d'universitats lliures. Finalment serà també l'espai per a discutir i inventar perspectives per al treball en xarxa i formes de cooperació entre espais autònoms.

7.3. ODS TERRASSA.

7.3.1. ORIGEN I GENEALOGIA.

Les ODS- Terrassa com a dispositiu són el resultat de l'ona de mobilització iniciada en els darrers 15 anys (període entre 1994 i 2008) amb l'alçament zapatista de 1994, la revolta de Seattle de 1999, el naixement del moviment global i el *No War* planetari així com l'explosió de moviments socials com ara els *centres socials de segona generació*¹⁰⁴ que integren les Oficines de Drets Socials.

La ciutat de Terrassa se situa en l'extrem nord-occidental de la segona corona metropolitana de Barcelona. Amb més de 200.000 habitants, és, a més, la cinquena ciutat catalana en població, i la seva àrea d'influència, dins el conjunt barceloní, arriba a reunir al voltant de 300.000 habitants, fent que en el total del

---

¹⁰⁴ Consulteu l'article de Pablo Carmona, Tomás Herreros, Raúl Sánchez Cedillo, Nicolás Sguiglia sobre "Centros sociales: monstruos y máquinas políticas para una nueva generación de instituciones de movimiento" publicat a <http://transform.eipcp.net/transversal/0508/carmonaetal/es>.

conjunt de l'àrea metropolitana de Barcelona es posicioni com una de les concentracions de població més importants.

L'Arribada de població migrant a Terrassa procedent de diferents països "no comunitaris" s'ha traduït en un procés de diferenciació i diversificació de l'estructura social terrassenca. Com a la resta de l'Estat Espanyol, la població migrada es troba sotmesa a una vulneració dels seus drets de ciutadania i és objecte per part dels poders públics d'un tracte discriminatori. Discriminacions especialment greus cap a aquells qui es troben en situació irregular. L'accés pràcticament vetat a una vivenda digna i l'augment més que significatiu de l'atur en tots els sectors en els darrers mesos en un context de crisi econòmica que no sembla mostrar horitzó, ha fet de Terrassa una ciutat on més del 80% de la població s'identifica en el què s'ha passat a anomenar "precariat"¹⁰⁵, concepte que supera l'antic "col·lectiu en risc d'exclusió social" per incloure a tots i totes aquelles persones que per algun motiu (laboral, de vivenda o de regularització) es veuen privats d'algun dels seus drets socials.

A Terrassa la idea d'ODS es va començar a gestar al 1999, plantejant-se més aviat com un dispositiu enfocat a la lluita contra l'exclusió social. Després de visitar l'oficina de Berriotxoak es va veure que la seva realitat era ben diferent. A posteriori des del col·lectiu CRITS i ja en el primer Ateneu Candela (situat al carrer de la Rutlla), es va fer una investigació sobre vivenda i immigració a Terrassa i es va crear el col·lectiu intercultural, concebut com un espai de trobada amb migrants. Després dels "tancaments" pels drets dels migrants del 2005 on es va aprendre que la determinació subjectiva i la organització permetien transformar allò impossible en conquerible, i que la participació i la construcció de comunitat són indispensables per vèncer la por i la invisibilitat, es va començar a treballar com una ODS informal, recolzant a migrants en diferents temes (regularització, expulsions, etc).

L'ODS-Terrassa s'inaugura el mes de Febrer de 2007 després d'uns sis mesos d'autoformació i d'intenses discussions entorn la definició del dispositiu. Sota la premissa zapatista de "caminar preguntando", es van obrir les ODS amb la idea de seguir amb el procés d'autoformació i de donar resposta a moltes de les nostres preguntes entorn la precarietat.

7.3.2. FUNCIONAMENT I PROCESSOS QUE INTEGRA.

L'ODS- Terrassa es troba ubicada a la seu de l'Ateneu Candela¹⁰⁶ que a més de l'ODS inclou altres projectes (solidaritat global, consum responsable i ecològic, software i cultura lliure, comunicació... i una gran oferta cultural), fet que atorga un valor afegit al projecte per les interaccions que genera¹⁰⁷. L'Ateneu Candela, un espai amb nou anys d'història a la ciutat i amb trajectòria acumulada en temes de reivindicació, formació, oferta cultural i treball amb

---

¹⁰⁵ Per a més informació del concepte "precariat" podeu consultar l'enllaç: <http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/precariado>.

¹⁰⁶ Consulteu la web de l'Ateneu Candela: www.ateneucandela.org.

¹⁰⁷ Veure Annex IV: Cartografia dels diferents espais que conformen el Centre Social Ateneu Candela.

migrants es situa a Terrassa al C/ Sant Gaietà, nº73, antiga nau industrial avui reconvertida en centre social¹⁰⁸.

Pot dir-se que l'Ateneu vol ser una actualització present de llegat dels ateneus i demés teixit associatiu que dona forma a les fisonomies urbanes de la primera part del segle XX. L'enorme vitalitat del proletariat global de l'època s'explica en part fonamental per l'existència d'espais propis dels moviments -una mena d'illes de llibertat--, des de les quals s'interpel·lava constantment al poder. Gairebé un segle després, fem nostre aquest compromís, adequant-lo a les societats postmodernes, a les societats d'avui, a les societats on la lògica del capital vol inundar el conjunt de la vida social. Per invertir aquesta tendència l'Ateneu Candela suposa la creació d'un espai social i d'intervenció política dins el territori que habita.

L'Ateneu és un espai social. Obert de dilluns a diumenge, és una illa que integra singularitats diverses en un espai d'intervenció política d'acord al plantejament que fan els centres socials de segona generació¹⁰⁹. Però a més l'Ateneu també és un espai d'intervenció política. Des dels seus inicis ha fet seu el compromís del moviment global amb el lema un altre món és possible. Ha donat i dona forma dins de la perifèria a tots els col·lectius i iniciatives que enriqueixen i refinen aquest nou desafiament i motor de la vida social al planeta. Són desenes les iniciatives que s'han integrat a l'Ateneu. Des de col·lectius de solidaritat, grups en pro de la ciutadania global, iniciatives de desobediència civil i acció directa no violenta, fins a grups de consum alternatiu, passant per ràdios lliures, tots ells l'han fet seu i donen vida a l'Ateneu Candela.

A més l'Ateneu Candela i les ODS estan connectades amb la multitud de processos de moviment que es succeeixen dins l'àmbit metropolità¹¹⁰. Així, per exemple, la cooperació i intercanvi amb ÈXIT (Experimentar, Transformar, Inventar), ha estat fonamental perquè aquest centre social de Barcelona hagi recentment inaugurat unes Oficines de Drets Socials al barri del Raval. De la mateixa manera la connexió amb la Universitat Nòmada ha suposat una interessant retroalimentació on la recerca teòrica i el treball d'assessoria, denúncia i autoorganització es posen les unes al servei de les altres per a produir nous coneixements.

Les ODS-Terrassa funcionen com un dispositiu *macro* integrat per un conjunt d'espais i/o processos interconnectats i recombinats amb l'objectiu de fer front a la precarietat¹¹¹. Aquests espais han sorgit de forma progressiva en funció de les característiques canviants del context (per exemple la crisi econòmica) i de les demandes dels qui posteriorment han passat a formar part de l'ODS (per

¹⁰⁸ Per veure la ubicació de l'Ateneu Candela: http://www.communia.info/candelaup/?q=ubicacio_candela

¹⁰⁹ Consulteu l'article de Pablo Carmona, Tomás Herreros, Raúl Sánchez Cedillo, Nicolás Sguiglia sobre "Centros sociales: monstruos y máquinas políticas para una nueva generación de instituciones de movimiento" publicat a <http://transform.eipcp.net/transversal/0508/carmonaetal/es>

¹¹⁰ Veure Annex IV: Cartografies de l'Ateneu Candela en el context metropolità i més informació sobre el concepte "metròpolis" a <http://www.communia.info/candelaup/?q=node/1138>.

¹¹¹ Veure Annex III. Organigrama ODS-Terrassa.

exemple les nombroses demandes d'informació sobre regularització dels Top-Manta que acudien a l'Ateneu Candela a fer classes de català i castellà).

Tot seguit detallem el conjunt d'espais que conformen les ODS- Terrassa avui, així com els motius pels quals hem considerat integrar aquests espais a l'engranatge del dispositiu:

L'Espai de primera acollida constitueix el primer contacte que té qualsevol persona quan arriba a les ODS i a través del que no només es fa una recollida de la demanda¹¹² sinó sobretot es motiva cap a la participació col·lectiva¹¹³, premissa fonamental que defineix el treball a les ODS. L'Espai d'acollida és també el lloc on, independentment de les demandes individuals, es parla de l'espai polític i els objectius col·lectius que es persegueixen; és doncs un primer espai d'ubicació, de desindividualització i de presa de consciència col·lectiva.

Un aspecte important i diferencial de l'ODS respecte a altres recursos locals és la qualitat de les interaccions que s'estableixen amb la persona que arriba des de l'espai de primera acollida i que s'ajusta als següents paràmetres:

Partint de la idea de que tothom forma part d'aquesta nova subjectivitat que s'ha anomenat *precariat*¹¹⁴, s'evita reproduir una relació jeràrquica o de poder.

És per aquest motiu que actualment els membres de les associacions, en qualitat de precaris migrants, *ofegats per la hipoteca* o treballadors precaris, treballen en els diferents dispositius de l'ODS assessorant sobre els mateixos processos que els travessen.

De la mateixa manera, s'evita reproduir una relació en termes d'assistencialisme donat que essencialment l'ODS parteix de la hipòtesi sobre la capacitat d'autoorganització i autogestió del *precariat* per a produir canvis socials, tal i com demostra la història dels moviments socials. Per aquest motiu recentment des de l'ODS s'ha creat un *material/ guia d'autoconsulta i autoformació*¹¹⁵, d'autoconsulta per aquells qui acudeixen amb alguna demanda a l'ODS i d'autoformació per aquells qui assessoren. D'Aquesta manera l'ODS potencia al màxim la socialització del coneixement evitant una apropiació professionalitzada del mateix.

Finalment des de l'ODS es planteja transformar les demandes individuals en problemes col·lectius motivant cap a la participació en un col·lectiu ja organitzat

---

¹¹² Veure Annex I.1. Full de Primera Visita.

¹¹³ Veure Annex I.2. Flyer ODS i Annex I.3. Primera Acollida, materials que ens ajuden a explicar la ODS a les persones que arriben per primera vegada i a desindividuallitzar els seus conflictes per transformar-los en demandes col·lectives.

¹¹⁴ Consulteu l'article: "Las oficinas de derechos sociales: experiencias de organización y enunciación política en el tiempo de la precariedad" de Silvia López, Xavier Martínez, Javier Toret (2008) publicat a <http://transform.eipcp.net/transversal/0508/lopezetal/es>

¹¹⁵ Veure Annex I.4: Guia d'autoconsulta i d'autoformació; actualment aquesta guia contempla la llei actual d'estrangeria i els principals tràmits administratius al respecte (arrelament social i laboral, nacionalitat, reagrupament familiar, carta d'invitació etc...); amb tot, estem treballant per a elaborar una guia laboral i una altra vinculada a qüestions d'habitatge.

o cap a la constitució d'un nou col·lectiu. El procés de desindividualització es revela fonamental en el procés de construcció de l'espai polític. Per aquest motiu s'han elaborat *materials*¹¹⁶ que ajuden a transmetre la importància de la organització col·lectiva des de la primera visita.

Per tant, amb la primera acollida es produeix un intercanvi d'informació i coneixements entre la persona que arriba i els membres de l'ODS, igualment travessats per la subjectivitat precària, lluny d'un model jerarquitzat d'entrevista tradicional.

Des d'aquest espai s'efectua una coordinació amb els espais que formen part de l'ODS i, en cas necessari, una coordinació externa amb diferents espais i/o recursos metropolitans i estatals:

Els espais que formen part de l'ODS són:

- Les classes de català i castellà.
- L'assessoria jurídica (especialitzada en l'àmbit laboral, estrangeria, vivenda, detencions i seguiment dels advocats d'ofici).
- Els col·lectius autoorganitzats: "Los Sinpapeles de Terrassa", "Luchamos por nuestros derechos" o la "Plataforma d'afectats per la hipoteca", principalment.

L'Objectiu d'aquests espais és principalment fomentar la interrelació dels individus amb miras a la autoorganització i la construcció d'estratègies col·lectives per fer front a l'abús social i la reivindicació de drets.

La coordinació amb espais metropolitans o estatals com, serveis socials locals, jutjats, serveis públics d'ocupació, empreses, la policia local, nacional i autonòmica, oficines d'atenció a estrangers, sindicats i altres associacions locals, metropolitanes i estatals (AAVV, Associacions com Creu Roja, Càritas, Fundació Busquets o Associacions de migrants; de la mateixa manera es produeix una coordinació habitual amb les diverses xarxes en les que s'integra l'ODS: la xarxa d'ODS, la xarxa d'Entitats per la Inclusió Social (ALEI) i la Red Estatal por la Defensa de los Inmigrantes (REDI), principalment.

La coordinació externa es dirigeix a l'obtenció d'informació (a través de trucades per a l'obtenció de dades específiques i/o d'acompanyaments a Institucions públiques o privades per a la realització de tràmits concrets).

Des d'aquest espai és molt important traslladar la necessitat de col·lectivització dels problemes i de la capacitat d'autogestió dels propis afectats a l'hora de reivindicar els seus drets. L'objectiu és sempre retroalimentar els casos individuals amb informacions que estimulin a compartir problemàtiques i a iniciar accions de reivindicació col·lectives.

---

¹¹⁶ Veure Annex I.2. Flyer ODS i Annex I.3. Primera Acollida, materials que ens ajuden a explicar la ODS a les persones que arriben per primera vegada i a desindividualitzar els seus conflictes per transformar-los en demandes col·lectives.

L'Espai d'assessoria jurídica està especialitzat en les demandes que habitualment atén: temes de regularització, laborals, vivenda, assistència en cas de detenció i seguiment dels advocats d'ofici¹¹⁷. Es tracta d'un espai totalment gratuït i que, a banda de disposar d'un equip jurídic conformat per diversos juristes i advocats, compta amb nombrosos membres dels col·lectius autoorganitzats experts en els propis processos de precarietat a fi d'evitar reproduir, tal i com s'ha expressat amb anterioritat, un model jeràrquic i assistencial.

Amb l'objectiu de desindividualitzar la demanda, des d'aquest espai també es motiva a la persona a participar dels col·lectius organitzats per tal d'iniciar un procés d'autoformació militant basat en l'intercanvi de coneixements i de subjectivitats.

L'Equip jurídic també determina quins casos són susceptibles d'anar a judici, d'estudi de nous arguments legals que permetin crear jurisprudència i susceptibles de campanya i denúncia pública en coordinació amb tota l'ODS.

Pel què fa a les detencions (motivades principalment per la *venda il·legal* o la *indocumentació*), l'ODS ha elaborat un *protocol d'actuació*¹¹⁸ a fi d'agilitzar els tràmits de sortida del detingut i de col·lectivitzar i visibilitzar públicament la detenció d'un company per tal d'exercir el màxim de pressió mediàtica. També i en col·laboració amb les associacions de migrants, l'equip jurídic ha elaborat un *decàleg de recomanacions*¹¹⁹ a tenir en compte en cas de detenció.

D'altra banda, l'assessoria jurídica també ha donat suport legal a:

- La constitució d'associacions "Luchamos por nuestros derechos" i "Los Sinpapeles de Terrassa"¹²⁰.
- Tallers conjunts amb les associacions anteriors sobre "*què fer en cas de detenció?*"¹²¹.

Des de les ODS- Terrassa es constata un empitjorament de la situació personal dels ciutadans sense regularitzar donat un enduriment progressiu de la llei d'estrangeria, amb tot l'afegit vital i emocional que això suposa ("*Vivimos con el miedo constante en el cuerpo y con la preocupación de no saber cómo salir adelante ante la indiferencia i/o el rechazo de las autoridades de este país*", expliquen els membres de l'Associació de Sinpapeles en el manifest de

---

¹¹⁷ Per a informació més detallada de l'espai d'assessoria jurídica de l'ODS-Terrassa consulteu l'annex II: Projecte ODS- Terrassa.

¹¹⁸ Veure annex VIII. 2. Protocol detencions.

¹¹⁹ Veure annex VIII.3. Decàleg recomanacions en cas de detenció.

¹²⁰ Podeu consultar més informació sobre la constitució de les dues associacions de sense papiers a: <http://www.communia.info/candelaup/?q=bitacora&page=18> i <http://www.communia.info/candelaup/?q=bitacora&page=19>

¹²¹ Annex VIII. 3. Decàleg recomanacions en cas de detenció.

presentació de la seva associació)¹²² ; en el futur pròxim es preveuen mesures encara més restrictives tal i com reflecteix l'avantprojecte de llei aprovat pel Govern. En una entrevista a Pau Rius advocat i membre de les ODS- Terrassa comenta aquest empitjorament en relació a la situació de crisi econòmica actual:

“(…)la llei d’estrangeria i el mercat laboral van lligats, fet que implica que quan no hi ha feina el dret de les persones a circular lliurement encara està menys reconegut ja que la mobilitat queda supeditada al mercat de treball i no al fet de viure en un territori (…)”. “Davant d’això- comenta- hem de continuar denunciant davant l’opinió pública l’arbitrarietat dels poders públics al temps que desenvolupem projectes basats en l’autoorganització i l’autogestió (…)”.

Actualment els serveis de primera acollida i d’assessoria jurídica estan oberts tres dies per setmana (dimarts i dijous tarda, i dimecres matí per a coordinacions varies). Amb tot, també es compta amb un telèfon mòbil d’atenció 24 hores per a casos d’urgència¹²³.

Actualment, i donat el context de crisi econòmica que s’estén a nivell global, el perfil de persones que acudeixen amb alguna demanda a l’espai de primera acollida i que demanen assessorament jurídic és el següent¹²⁴:

De 653 casos atesos entre febrer de 2007 (data en que es van obrir les ODS) i juny de 2009:

- El 80% ha demanat assessorament en temes d’estrangeria dels quals el 60% era per temes d’arrelament social i laboral, el 20% sol·licitaven assessorament donat que tenien un procediment obert d’expulsió, el 10% per temes de renovació de la tarja de residència i treball, un 5% demanava assessorament pel que fa al reagrupament familiar in 5% “altres”, aglutina les persones que feien demanda d’informació relativa a com aconseguir la nacionalitat o al matrimoni entre una persona espanyol/a i una *extracomunitària*.
- Un 15% ha demanat assessorament en temes laborals, principalment acomiadaments i reclamacions de quantitat.
- El 5% demanava assessorament pel què fa a la vivenda, principalment per impossibilitat de pagament de la hipoteca o bé per una situació de desnonament.

Globalment el perfil majoritari de les persones ateses entre febrer de 2007 i febrer/març de 2008 respon a un 90% de persones migrants de les quals el 80% no tenen *papers*, es troben a l’atur (sense dret a cap tipus de prestació), i no estan empadronats perquè el propietari o el llogater no pot empadronar més d’un nombre limitat de persones segons metres quadrats de vivenda i l’Ajuntament de Terrassa no es fa càrrec d’aquest tràmit (amb excepció de situacions socials molt límit on hi cap aquesta possibilitat).

---

¹²² Podeu llegir el manifest sencer de presentació de l’Associació de Sinpapeles de Terrassa a <http://www.communia.info/candelaup/?q=bitacora&page=18>

¹²³ Veure annex I.5: tarja de primera visita.

¹²⁴ Veure Annex VII: Estadístiques i dades quantitatives de l’ODS

Algunes dades que ens alerten especialment a partir de febrer/ març de 2008:

- Amb l'empitjorament de la crisi l'atur ha augmentat significativament a un 95% de les persones que han acudit a l'ODS a partir de febrer/març de 2008, independentment de si tenien o no papers.
- Cada vegada s'han atès més migrants que no han pogut renovar el seu permís de residència i treball degut a trobar-se en situació d'atur i d'altres en aquesta situació que han esgotat la prestació d'atur.
- S'han començat a observar noves demandes relatives a l'habitatge (desnonaments i impagaments d'hipoteques) entre població no migrant.

Una altre espai de vital importància que integren les ODS- Terrassa són les classes de castellà i català. A l'Ateneu Candela i en el marc de les ODS s'ofereixen classes de català i castellà gratuïtes de diferents nivells i en diferents horaris (matí, migdia i tarda, segons les demandes que detectades en els alumnes).

Des de les ODS s'entén que les classes de català i castellà són espais a través dels quals es potencien els processos autoorganitzatius a partir de la generació a les aules de debats en qüestió de drets i a partir de la implicació dels alumnes en col·lectius organitzats, jornades i mobilitzacions al carrer.

Constitueixen un espai interessantíssim des d'on col·lectivitzar els coneixements autoformant-se en matèria de drets socials i, esdevenint, per tant un espai de producció política.

En una entrevista realitzada a Laia Santesmasses¹²⁵, coordinadora de les classes de català i castellà que es fan des de les ODS, explica:

“La nostra actuació parteix de la constatació que els recursos que oferia la ciutat de Terrassa per pal·liar aquesta situació eren insuficients. La demanda de classes de català i castellà per part de col·lectius nous era, i segueix sent, molt elevada”.

“Així doncs, des de l'Ateneu Candela ens vam proposar la realització de classes com a resposta a aquesta necessitat. (i com a branca de les mateixes ODS).”

“Actualment les persones que assisteixen a les classes de llengua i cultura ho fan perquè desconeixen la llengua de la societat receptora o perquè cerquen un lloc de trobada en un espai nou i encara inhòspit. És en aquest segon punt on el nostre projecte vol incidir. L'aprenentatge de la llengua no és una mera opció metodològica, sinó essencialment comunicativa. La integració a una societat es produeix a través de la coneixença i el respecte cap a la seva cultura”.

“Les classes de l'ateneu persegueixen aquest doble objectiu: donar resposta a les necessitats immediates de col·lectius nous residents a la nostra ciutat a través de l'aprenentatge de la llengua, i permetre'n la seva integració de manera que les seves condicions de vida es vegin afavorides, tant en l'àmbit social com el laboral”.

---

¹²⁵ Per llegir l'entrevista íntegra a Laia Santesmasses, coordinadora de les classes de català i castellà en el marc de l'ODS, consulteu l'Annex VI.2. Entrevistes (Laia Santesmasses).

“Val a dir que l'èxit més gran de les classes ha estat la vinculació de les mateixes amb les Oficines de Drets Social de l'Ateneu Candela (d'ara endavant, ODS)”.

“Les ODS són un punt de trobada per posar en comú i buscar solucions a les mancances que tots i totes patim en l'àmbit laboral, l'habitatge i en temes d'immigració. És una possibilitat de trobar recursos, assessorament i recolzament”.

“Dins d'aquest espai, i pel què fa a l'àrea d'immigració en concret, des de l'Ateneu Candela treballem per assessorar a persones immigrades en temes relacionats amb la seva regularització. Per tant, un dels eixos vertebradors de les classes constitueix la transmissió del conjunt de serveis i recursos als que les persones nouvingudes poden adreçar-se, i com fer-ne ús”

Els objectius que es persegueixen amb les classes en relació als alumnes són els següents:

- Conèixer la llengua catalana i castellana
- Adquirir els coneixements de l'entorn cultural i social del país d'acollida.
- Adquirir les eines necessàries per tal de poder fer ús dels recursos i serveis que ofereix la nostra ciutat
- Conèixer el conjunt de drets i deures de tot ciutadà, i del seu estatus com a persona nouvinguda.

El nombre d'alumnes que han assistit regularment a classes sumen un total de 80 persones, la majoria de col·lectius senegalesos i marroquins. Per sexe, el grup d'homes ha estat més nombrós i configuren un total de 60 homes, mentre que el total de dones registrat ha estat de 20.

Els 80 alumnes han estat repartits en set grups. Les classes es realitzen de manera setmanal de dilluns a dijous en horaris de matí, migdia i tarda. Aquesta variabilitat s'explica per les necessitats que presenten els diferents grups, sobretot segons gènere. Les dones demanen classes en horari escolar ja que és quan queden més alliberades de les tasques de reproducció i cura. En canvi el homes, que la majoria treballen en la venda ambulante, demanen realitzar les classes en franges horàries de tarda-vespre (a partir de les 20h.).

En realitzen un total de 14 hores setmanals de castellà, i 4 de català. Aquestes hores estan dividides en dos nivells, el que ja tenen alguna noció de castellà i volen perfeccionar el seu llenguatge oral i aprendre a escriure correctament, que treballen conjuntament amb el que no saben castellà però coneixen el francès, i avancen molt ràpidament. I un altre nivell on assisteixen adults que quasi no coneixen ni la seva llengua d'origen i tenen moltes dificultats per adquirir una segona llengua, amb aquests l'aprenentatge és bàsicament oral.

A diferència de les classes que es fan en els Centres Cívics de la ciutat, les classes a l'Ateneu Candela estan obertes tot l'any a noves incorporacions de

participants, fet que ja marca la diferència amb altres cursos ofertats per l'Administració. El fet de treballar amb grups oberts, per una banda dificulta seguir el ritme, però també possibilita l'entrada a tot l'entramat de les ODS a persones que tenen una mancança amb la llengua, i aquesta necessitat passa a ser primordial en la seva arribada a la ciutat, per poder crear tota una xarxa de noves relacions que permetin a l'alumne iniciar els seus primers contactes amb la societat receptora.

L'entrada de nous alumnes, ha obligat a crear un espai d'acollida i prova de nivell, per poder incloure al nou alumne en el nivell més adequat per ell.

La llengua s'aprèn parlant, aquest és un eix de les classes, un treball a través de la oralitat, i la pràctica. Com a fet més innovador, és l'espai on es realitzen les classes, l'Ateneu Candela, diferenciant les classes, en dos temps, l'hora de classe i l'espai del segon temps, un espai informal de conversa. Essent l'espai un centre social es disposa d'aules i d'un espai de *cafeta*¹²⁶, espai on interrelacionen els diferents participants de l'Ateneu Candela, autòctons i migrants.

Tal i com comenta Santesmasses¹²⁷ “

...l'objectiu immediat del nostre treball es aconseguir que el major nombre de gent obtingui papers i llibertat de moviment: un repte que volem afrontar en la nostra quotidiana desobediència contra les fronteres i les polítiques migratòries decretades pels països enriquits”.

“Fonamentalment són cinc les premisses centrals que se'ns plantegen en relació a la situació en que es troben els participants de les nostres classes que venen a aprendre castellà i català, totes elles derivades de la seva situació legal:

Que tots els participants estiguin empadronats, un requisit essencial per futurs passos encaminats aconseguir regularitzar la seva situació administrativa a través de l'arrelament social.

Que tots i totes reclamin el seu dret, una cop empadronats, a la sanitat pública i gratuïta.

Que tota persona que tingui la possibilitat de regularitzar-se ho faci en el menor termini possible.

Que tota persona té dret a portar a les seves persones estimades, és a dir, a la reagrupació familiar.

Que tota persona, sigui quina sigui la seva situació legal té dret ha quedar-se amb nosaltres aprenent i ensenyant. Per tant les deportacions en el cas dels nostres companys irregulars són el nostre pitjor enemic. Hem que lluitar perquè ningú del nostre voltant pugui ser deportat o expulsat”.

Pel què fa a la metodologia emprada en les classes en el marc de l'ODS-Terrassa es parteix d'un:

---

¹²⁶ Denominem cafeta a l'espai de cafeteria + connexió wifi de l'Ateneu Candela, espai de vital importància per les confluències de col·lectius que es succeeixen.

¹²⁷ Per llegir l'entrevista íntegra a Laia Santesmasses, coordinadora de les classes de català i castellà en el marc de l'ODS, consulteu l'Annex VI.2. Entrevistes (Laia Santesmasses).

1. Enfoc comunicatiu. La presentació del llenguatge s'agrupa entorn a les diferents funcions comunicatives seleccionant les estructures gramaticals que s'estudien en cada nivell segons el seu grau de dificultat.
2. Utilització preferent de mètodes inductius, sobretot en els nivells més baixos, amb recolzament en làmines, dibuixos, mímica...
- 3 Es descarta la gramàtica com recolzament o referència bàsica i principal d'ensenyament. Les normes gramaticals seran explicades una vegada el concepte lingüístic hagi estat explicat i comprès.
4. Es programen les classes per mòduls a desenvolupar en diferents dies de classe perquè puguin seguir-se encara que no hagin assistit els dies anteriors, fet que permet la successiva incorporació d'alumnes, sense que s'interrompi el ritme.
5. S'Utilitza material real amb fins didàctics i pràctics: impresos, anuncis de premsa, ofertes de treball etc.
6. Es desenvolupen activitats i pràctiques dinàmiques i participatives, per grups petits o per parelles.
7. Es potencia l'aprenentatge sempre significatiu, connectant amb la realitat personal i emocional dels alumnes. Un exemple d'això han estat els relats de construcció col·lectiva a les aules: experiències d'emigració i els somnis de futur.
8. Es desenvolupa a nivell de tota la xarxa d'ODS de materials i guies adaptades a la realitat i les característiques específiques dels alumnes¹²⁸.

Pel què fa a la coordinació de les classes amb la resta de l'ODS Santesmasses¹²⁹ comenta:

“Val a dir que l'èxit més gran de les classes ha estat la vinculació de les mateixes amb les Oficines de Drets Social de l'Ateneu Candela (d'ara endavant, ODS)”.

“Les ODS són un punt de trobada per posar en comú i buscar solucions a les mancances que tots i totes patim en l'àmbit laboral, l'habitatge i en temes d'immigració. És una possibilitat de trobar recursos, assessorament i recolzament”.

“Dins d'aquest espai, i pel què fa a l'àrea d'immigració en concret, des de l'Ateneu Candela treballem per assessorar a persones immigrades en temes relacionats amb la seva regularització. Per tant, un dels eixos vertebradors de les classes constitueix la transmissió del conjunt de serveis i recursos als que les persones novingudes poden adreçar-se, i com fer-ne ús. Una altra experiència de coordinació amb l'assessoria han estat els tallers sobre què fer davant d'una detenció i sobre el sistema sanitari que s'han dut a terme en el marc de les classes. També destaquem els seminaris sobre la llei d'estrangeria en els que han participat tots els alumnes de les classes com ara la xerrada sobre “La Política Migratoria en Europa

---

¹²⁸ Podeu consultar totes les guies i materials emprats a les classes de castellà de les ODS al Wiki de l'ODS-Seco.

¹²⁹ Per llegir l'entrevista íntegra a Laia Santesmasses, coordinadora de les classes de català i castellà en el marc de l'ODS, consulteu l'Annex VI.2. Entrevistes (Laia Santesmasses).

(neofascismo en Italia, nueva directiva europea y CIEs)” que va tenir lloc en el marc de l’acte de final de curs el 30 de maig de 2008 a l’Ateneu Candela¹³⁰”.

“La xarxa d’ODS ha estat clau per a llançar-nos amb l’aposta digital d’una wiki conjunta, com a font per compartir i elaborar materials conjunts, informació, estratègies d’intervenció, metodologia. L’Altre espai vital de coordinació de classes a nivell de la xarxa d’ODS han estat les trobades anuals d’ODS, on s’han destinat espais per a repensar metodologies i potencialitats de les classes en el context de les ODS”.

“Les classes són un espai per realitzar un treball de ciutadania activa, com a nous ciutadans de Terrassa, a través de la lluita de la reconquesta dels drets”.

“Les ODS també es coordinen amb les classes pel què fa l’elaboració de certificats de classes en casos en que, abans que s’acabi el curs, un alumne necessita demostrar l’arrelament social per a tramitar la seva regularització”¹³¹.

Seguint amb el conjunt de dispositius que conformen l’ODS, aquesta també compta amb una sala d’accés gratuït a internet i una biblioteca, són també espais que formen part del conjunt de l’ODS-Terrassa, si bé part de les classes de català i castellà es desenvolupen habitualment en aquests espais. De fet, disposem d’accés wi-fi a Internet en tot el recinte del centre social.

Finalment i fonamental pels objectius que es planteja la ODS, a partir de febrer de 2008 es van començar a constituir diferents col·lectius en el marc de l’ODS per tal de reivindicar els seus drets des del comú.

A les premisses anteriors d’evitar la jerarquia, l’assistencialisme i de fomentar la desindividualització dels conflictes, es suma l’actitud indispensable d’evitar dirigir els processos, deixant el protagonisme i la veu als propis col·lectius a través dels seus líders naturals. Per aquest motiu el recolzament que el paraigües de l’ODS va aportar inicialment als col·lectius autoorganitzats va consistir en la cessió d’espais de reunió, assessorament legal sobre com constituir-se com a associació o suport logístic en mobilitzacions. Més tard es va veure necessari acompanyar els processos en d’altres aspectes que implicaven un coneixement més profund dels codis locals com ara les formes d’interaccionar amb l’administració pública, donat que les reivindicacions dels col·lectius sovint han fluctuat en el necessari i complex equilibri entre la negociació política (amb l’Ajuntament de Terrassa com interlocutor) i les mobilitzacions al carrer. De la mateixa manera, s’ha vist necessari el suport des dels afectes en tant que no es poden deslligar les experiències vitals en un context de precarietat dels malestans emocionals que conviuen i es manifesten en l’individu i en el conjunt de la comunitat. Aquests i d’altres aspectes s’han revelat significatius alhora d’influir en els processos de traducció entre comunitats.

Des de l’ODS interessa molt investigar els processos i mecanismes d’autoorganització i d’autogestió d’aquesta nova subjectivitat emergent que és

---

¹³⁰ Podeu consultar més informació i imatges gràfiques de la xerrada “La Política Migratoria en Europa (neofascismo en Italia, nueva directiva europea y CIEs)”a l’enllaç: <http://www.communia.info/candelaup/?q=node/1111>

¹³¹ Veure annex II: Certificats.

el precariat per tal de potenciar aquelles formes d'autoorganització i autogestió que resultin més eficients a nivell d'agregació, mobilització i impacte.

Actualment els col·lectius que s'han autoorganitzat i s'han integrat de diferents formes com a membres actius de les ODS-Terrassa són els següents:

1. *Un col·lectiu de Treballadores Familiars*

Col·lectiu de *cuidadores precàries*¹³² que es va constituir al febrer de 2007 i que reivindicant unes condicions de treball i vida dignes¹³³. El treball amb aquest col·lectiu es va veure dificultat per la relació sindical d'algunes de les seves líders amb el sindicat CC.OO (que va acabar negociant sense comptar amb les afectades en més d'una ocasió) i la por d'aquestes a autogestionar-se sense intermediaris.

Aquests motius han motivat que actualment el treball amb aquest col·lectiu s'hagi suspès tot i que s'ha continuat oferint assistència jurídica individual des de les ODS.

En el marc de les ODS- Terrassa conjuntament amb el *Foro de vida independiente* es va organitzar el seminari "*Hacia una vida independiente. Una cuestión de derechos humanos y sociales*"¹³⁴, que va comptar amb la participació de Ricard Gomà, Segon Tinent d'Alcalde de l'Ajuntament de Barcelona. L'objectiu de les jornades va ser el de donar a conèixer la filosofia, la trajectoria i els objectius polítics del Movimiento de Vida Independiente a l'Estat Espanyol, on aquest moviment s'ha articulat sota el nom "*Foro de Vida Independiente*". La proposta del Foro de Vida Independiente topa amb la Llei de la Dependència ja que aquesta llei fa dependents a persones que podrien no ser-ho si tinguessin mitjans necessaris, i aposta per la política d'institucionalització de la diversitat funcional.

2. *L'Associació de "Los Sinpapeles de Terrassa"*

Associació constituïda per més de 100 persones d'origen senegalès que es dediquen a la venda de CD's als carrers de Terrassa com a mitjà de vida (els anomenats "manteros"); aquest col·lectiu reivindica no només el seu dret a poder vendre al carrer com a únic mitjà de subsistència que tenen per ara, sinó el dret com a ciutadans a ser reconeguts com a tal i, per tant, poder-se empadronar, ser atesos per un metge de capçalera, accedir a una formació professional i a una alternativa laboral que els dignifiqui i no els criminalitzi, tal i

---

¹³² Per a més informació sobre la qüestió dels "cuidados" i l'anomenada "crisis de los cuidados" consulteu el següent enllaç: **¡Error! Marcador no definido.**, especialment el punt 2. Reorganizar los cuidados inclòs a l'article "Las oficinas de derechos sociales: experiencias de organización y enunciación política en el tiempo de la precariedad" de Silvia López, Xavier Martínez, Javier Toret (2008) publicat a <http://transform.eipcp.net/transversal/0508/lopezetal/es>

¹³³ Per a més informació sobre les reivindicacions de les Treballadores Familiars de Terrassa consulteu l'Annex IX.1: Manifiesto TF

¹³⁴ Per a més informació sobre el seminari "Hacia una vida independiente ..." podeu consultar l'enllaç: <http://www.communia.info/candelaup/?q=node/1237>

com expressen en el manifest que va presentar el col·lectiu a la presentació pública de l'associació el passat 25 de febrer de 2008 a l'Ateneu Candela¹³⁵:

"(...) Hemos venido para trabajar y buscar una vida mejor, no para robar, o vender droga, o vivir de ustedes... Qué más quisiéramos que habernos podido quedar a vivir en nuestro país.. Venimos huyendo de la pobreza sin embargo nuestra situación aquí es cada vez peor. Aunque no nos gusta la venta ambulante, este es el único medio de vida que hemos encontrado para sobrevivir aquí. En cambio, nos vemos continuamente perseguidos por la policía y nos desespera ver que no podemos hacer el único trabajo que nos permite comer. Nos sentimos tratados como delincuentes por el simple hecho de venir de un país "extracomunitario", como ustedes lo llaman. Es precisamente en países extracomunitarios como el nuestro, Senegal, donde la situación viene siendo de una pobreza tan severa que no tenemos más alternativa que emigrar para buscar un futuro para nosotros y para nuestras familias. Los pobres llegamos a ser el 58 % de la población. Sobrevivimos con menos de 1 euro al día y la esperanza de vida, es de 52,3 años. Algunos de ustedes también lo hicieron en el pasado cuando las cosas estaban mal por aquí. ¿Creen que se merecían el trato que recibimos? Piensen por un momento cómo se sentirían si fueran ustedes los que tuvieran que emigrar por ejemplo a un país como el nuestro. Es muy duro estar lejos de tu familia cuando se hace por obligación, porque no hay más remedio (...)"

L'Associació es reuneix setmanalment des de la data de la seva constitució, a la que asisteixen altres membres de l'ODS.

Són interessants alguns dels mecanismes d'autoorganització i autogestió que ha desenvolupat l'Associació de Sinpapeles de Terrassa per tal de fer front a situacions de precarietat i de vulneració dels seus drets, com ara una *caixa de resistència comú i un carnet de membre de l'Associació*¹³⁶.

També destaquen els tallers sobre "*què fer en cas de detenció?*" que han organitzat els Sinpapeles en cooperació amb els membres de l'altra associació sorgida en el marc de les ODS "Luchamos por nuestros Derechos" dirigides a alumnes de les classes de català i castellà i població migrant del districte II principalment (barris de Ca N'anglada i Montserrat). També de forma cooperada ambdues associacions estan treballant en el desenvolupament de projectes laborals que constitueixin una alternativa real a la venda al carrer.

Pel què fa al treball que ha fet l'Associació de los Sinpapeles destaca especialment la *campanya per la despenalització del top-manta*¹³⁷ desenvolupada en coordinació amb tota la xarxa estatal d'ODS i la resta de

¹³⁵ Imatges gràfiques, àudios i manifest complet de presentació de l'Associació de Sinpapeles de Terrassa a: <http://www.communia.info/candelaup/?q=bitacora&page=18>

¹³⁶ La *caixa de resistència* s'organitza de manera que els membres de l'associació comparteixen un fons comú d'ingressos que obtenen principalment a partir de festes que fa l'associació amb el suport de l'ateneu Candela. A cada reunió setmanal els membres que necessiten un extra d'ingressos (fins a un màxim de 50 Euros), en fan la demanda a la col·lectivitat i és aquesta la que accepta que les persones rebin o no aquest líquid. Els criteris que es prioritzen: l'antiguitat i permanència a l'associació i situació personal de cadascú. Normalment la demanda d'ingressos de la caixa de resistència ve motivada quan part del material que es ven al carrer ha esta requisat per la policia.

El *carnet de membre de l'Associació*, amb el segell de l'Ateneu Candela i les ODS acredita i reconeix als Sinpapeles com a membres d'un col·lectiu que rep el suport d'una entitat prou coneguda a nivell local i sovint a impedit la vulneració de drets per part de la policia.

¹³⁷ Podeu trobar diferents enllaços sobre la campanya per la despenalització del top-manta aquí: <http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/top+manta>.

“Sinpapeles” vinculats a les ODS de la xarxa (Sinpapeles de Sevilla¹³⁸ i Madrid¹³⁹).

3. L'Associació “Luchamos por nuestros derechos”

Associació constituïda el 15 de febrer de 2008 a l'Ateneu Candela¹⁴⁰ i formada per unes 50 persones d'origen marroquí que a través de la reivindicació dels seus drets està aconseguint cohesionar un col·lectiu anteriorment molt dispers políticament a la nostra ciutat. Aquest col·lectiu té entre els seus objectius:

1. Lluitar per la derogació de qualsevol llei que vulneri els drets dels migrants o els discrimini.
2. Recolzar les lluites dels migrants a nivell estatal i internacional
3. Promoure l'afiliació a aquesta organització de migrants de qualsevol nacionalitat, amb o sense papers, així com la de nadius compromesos amb aquests objectius.
4. Estrènyer llaços amb col·lectius de migrants a nivell estatal i europeu potenciant el coneixement de la situació dels migrants i les mobilitzacions que es donin a nivell estatal i internacional.
5. Promoure la participació dels migrants en associacions culturals, de veïns, esportives, etc. Així com en les activitats que en aquest sentit es produeixin. Defensa i promoció de la cultura dels països d'origen.
6. Promoure la participació del conjunt dels afiliats en les activitats de l'Associació (propostes, presa de decisions i participació en les activitats).

Tal i com s'ha comentat amb l'Associació de “Sinpapeles”, l'Associació “Luchamos por nuestros Derchos” ha organitzat tallers sobre “*què fer en cas de detenció?*” dirigides a alumnes de les classes de català i castellà i població migrant del districte II principalment (barris de Ca N'anglada i Montserrat). També de forma cooperada ambdues associacions estan treballant en el desenvolupament de projectes laborals que els permetin adquirir un mitjà de vida digne.

---

¹³⁸ Més informació sobre la constitució de l'Associació de Sinpapeles de Sevilla <http://www.communia.info/candelaup/?q=node/1317>

¹³⁹ Tota la informació sobre l'Associació de Sinpapeles de Madrid a: <http://www.communia.info/candelaup/?q=node/1174>

¹⁴⁰ Més informació sobre la constitució de l'Associació “Luchamos por Nuestros Derechos” en el marc del seminari “El derecho al asociacionismo” que va comptar amb la presència d'Eva Izquiero, advocada del Col·legi d'Advocats especialista en estrangeria : <http://www.communia.info/candelaup/?q=bitacora&page=19>

Pel que fa a la relació-recombinació amb les organitzacions “*Luchamos por Nuestros Derechos*” i “*Los Sinapeles de terrassa*”, des de l’ODS s’aposta per co-pensar amb sensibilitat la construcció comuna de processos en els que es treballa de forma conjunta assumint les múltiples subjectivitats, els diferents ritmes i els diferents temps de cada una de les organitzacions apostant per la autoorganització, l’autogestió i l’autoformació per a la construcció dels espais comuns.

4. El col·lectiu de dones senegaleses “AMICAL”

Associació constituïda per una vintena de dones senegaleses que principalment reivindiquen el seu dret a treballar com a dones- mullers que venen a Espanya a través del mecanisme de reagrupament familiar i es qüestionen sobre les implicacions de gènere que això té per a elles en un espai de socialització sense homes. Fa un temps que, com l’Associació de *Sinapeles*, gestionen una caixa de resistència com a eina d’ajuda mútua.

Cal destacar la participació activa de les tres associacions de migrants (*Los Sinapeles de Terrassa*, *Luchamos por nuestros Derechos i puntualment AMICAL*) a la Red Estatal Por los Derechos de los Inmigrantes (REDI) com a membres de les ODS- Terrassa inclosa en la xarxa estatal d’ODS¹⁴¹.

5. Una Assemblée ciutadana (*UdeUrbanisme*)

Aquesta assemblea ciutadana, seguint el model d’*VdeVivienda* a Barcelona, reivindica el dret a una vivenda digna per a tothom. Des de fa més de dos anys s’estan realitzant diverses mobilitzacions al carrer (imaginatives i lúdiques que han inclòs a l’heroi ideat per *VdeVivienda* “*Supervivienda*”¹⁴² en les seves accions). Aquestes accions van obtenir una sonada resposta a la “*Fira Vallès Habitatge*” amenaçada davant la resposta ciutadana que va deixar de comprar vivendes durant l’any 2008 donats els preus abusius¹⁴³.

L’any 2007, un temps abans que “*explotés*” la bombolla immobiliària, el súperheroi *Supervivienda* aparegué a la ciutat de Terrassa. Després del “gran

¹⁴¹ Per a més informació sobre la Red Estatal por Los Derechos de los Inmigrantes (REDI) podeu consultar els següent enllaç on disposareu d’imatges i textos de les diferents jornades en les que han participat les associacions de migrants constituïdes en el marc de l’ODS- Terrassa: <http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/REDI>.

¹⁴² Per veure més sobre *Supervivienda* consulteu l’enllaç: <http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/supervivienda>.

¹⁴³ Per veure el vídeo de l’acció *Fira Vallès Habitatge 2007* consulteu: http://www.youtube.com/watch?v=EXi_KVoo0tw, l’Annex X.1: Publicitat *Fira Vallès Habitatge Terrassa 2008*, com a resposta a la campanya de l’ODS-Terrassa al 2007 amb l’aparició de *SuperVivienda* i l’enllaç següent per veure la nova irrupció de *SuperVivienda* a la fira *Vallès Habitatge 2008*: <http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/Fira+vall%C3%A8s+habitatge>

combat”¹⁴⁴ entre el popular heroi *Supervivienda* i “Súper-tocho”, un grup de ciutadans de Terrassa es començà a trobar a l’Ateneu Candela, per seguir el combat pel dret a l’habitatge.

Tot i que les mobilitzacions de *VdeVivienda* a Barcelona -i a d’atres ciutats- van aconseguir col·locar aquest problema quotidià a l’agenda política i a debat públic, les solucions no arribaven.

Per això a nivell local, es van començar a cercar possibles respostes a una realitat xocant ja que a Terrassa cada vegada era més difícil accedir a “*un sostre per viure*” i un nombre creixent de població es trobava en situació de “sense sostre”, mentre la ciutat era plena d’habitatges buits. A més, els que accedien a un habitatge ho havien de fer en unes condicions econòmiques i d’endeutament duríssimes (hipoteques i lloguers impagables), i cada cop es construïa més.

Des d’aleshores fins avui, Udeurbanisme es reuneix quinzenalment per compartir aquesta problemàtica i per treballar conjuntament possibles solucions a nivell de ciutat.

Seguint el model de *VdeVivienda a Barcelona* la plataforma terrassenca s’autodenomina *UdeUrbanisme*, donat que el món de l’habitatge està íntimament relacionat amb l’urbanisme de les ciutats i del territori (la forma de *fer ciutat, i de fer territori*).

De fet, en els últims anys – comenten des d’Udeurbanisme- “...hem vist com a les nostres ciutats es parlava de construcció d’habitatges (inclús d’habitatges sostenibles) a costa de la –insostenible- destrucció dels espais naturals que les envolten. O també, tothom coneix la segregació social que ha produït el preu de l’habitatge a la ciutat. Es pot en aquests casos parlar tan sols d’un problema d’habitatge o cal parlar d’un problema de ciutat?”

És per això que Udeurbanisme busca respostes a la problemàtica de l’accés a l’habitatge, partint d’una visió àmplia que es fixa en l’urbanisme de la ciutat.

En el context actual de crisi s’ha incrementat de forma molt considerable el nombre de ciutadans que no poden accedir a un habitatge (o amb dificultats per a fer-ho), per tant també el nombre d’habitatges buits. No obstant, actualment la societat percep el problema de l’habitatge com una prioritat de primer ordre, fet pel que Udeurbanisme considera aquest com un bon moment per proposar o aportar solucions.

La plataforma ciutadana considera necessari debatre i informar-se sobre el problema de l’habitatge, compartir realitats i coneixements ciutadans sobre la problemàtica, així com pensar, proposar, i construir solucions des de la ciutadania.

Les línies de treball i d’acció que es planteja Udeurbanisme són les següents:

---

¹⁴⁴ Per veure el vídeo d’acció del Gran Combat per l’Habitatge digne: <http://www.youtube.com/watch?v=G0sXF0bFNp8>.

1. Habitatges buïts: en un escenari de no cobertura de la necessitat d'habitatge i d'insostenibilitat, l'existència d'habitatges buïts és especialment no desitjable, i més tenint en compte que augmentarà el nombre d'habitatges buïts i la impossibilitat d'accedir-hi.
2. Polítiques d'habitatge: cal veure què està fent l'administració (sobretot local) per solucionar el problema. Cal exigir solucions i aportar idees.
3. Hipoteques: l'endeutament ha estat una de les vies d'accés principals a l'habitatge en els darrers anys. Ara, la crisi ens en fa veure les conseqüències: molts ciutadans estan en risc de perdre l'habitatge. Cal buscar solucions col·lectives a un problema que és de tots, no és just que sempre paguin les crisis els mateixos.
4. Cultura de la propietat: la gran majoria dels ciutadans són propietaris, la solució del problema està en mans també de la ciutadania. Cal canviar la percepció ciutadana dels habitatges, aquests no es pot desvincular de la seva funció social.

En el marc de UdeUrbanisme, VdeVivienda, les ODS-Terrassa i Èxit- Barcelona s'ha constituït des de febrer de 2009 una Plataforma d'afectats davant la impossibilitat de fer front les seves hipoteques¹⁴⁵. En una entrevista a Ernest Marco, membre de l'ODS-Terrassa i ÈXIT com a actiu participant de la plataforma d'afectats per les Hipotèques ens explica¹⁴⁶:

“...La Plataforma d’Afectats per les Hipoteques es va crear arrel de l’augment de consultes a l’Oficina de Drets Socials de Terrassa de famílies que es trobaven en procés d’execució hipotecària. Les dades que havia fet públiques el Consell General del Poder Judicial assenyalava que l’últim trimestre de 2008 s’havien produït només a Catalunya un total de 3000 execucions hipotecàries, i contrastava amb la indefensió de les famílies afectades en aquest procés degut a la manca de regulació del sistema hipotecari espanyol. Davant d’aquesta situació varem contactar amb una associació de Madrid que agrupa a centenars de famílies afectades i que tenen com a referent informatiu el blog “Ahorcados por la Hipoteca” (www.anticrisis.es). Després de varies reunions de treball a Madrid i de crear un grup de treball específic amb membres del col·lectiu VdeVivienda de Barcelona, el 21 de febrer de 2009 varem realitzar la primera assemblea d’afectats a Terrassa. Des de llavors es realitzen setmanalment reunions del grup impulsor, assemblees plenàries cada dues setmanes i tallers específics pels afectats que realitzem amb els suport d’advocats i juristes que col·laboren amb la plataforma.”

“...Per tal de conèixer amb més detall el perfil d’afectat que participa a la plataforma i conèixer millor les seves necessitats vam elaborar una enquesta on-line que es pot trobar a la nostra web (<http://afectadosporlahipoteca.blogspot.com/>) en la que han participat unes 300 persones. Un percentatge important dels participants són parelles joves amb menors al seu càrrec i que estan en risc de ser desnonades”¹⁴⁷.

---

¹⁴⁵ Podeu veure el díptic de la Plataforma d’Afectats per la Hipoteca a l’Annex X.2. “Díptic hipotecats”

¹⁴⁶ Per veure l’entrevista complerta a Ernest Marco (ODS-Terrassa i ÈXIT) així com imatges gràfiques de les reunions i accions organitzades per la Plataforma d’Afectats per les Hipotèques i Programa de les primeres jornades sobre *Execucions hipotecàries i dret a l’habitatge: Estratègies jurídiques per fer front a la insolvència familiar*, consulteu l’Annex VI.1. Entrevista a Ernest Marco.

¹⁴⁷ Podeu consultar el testimoni de Graciela a l’annex VI.3, com a persona afectada i participant de la Plataforma d’afectats per les Hipotèques.

“A diferència d’altres països europeus com Alemanya, amb un sistema de condonació del deute pendent, o de la “nova oportunitat” que ofereix la llei de fallida del dret anglosaxó, a l’estat espanyol les famílies en situació d’insolvència pateixen un autèntic maltractament jurídic. La desprotecció es tradueix entre d’altres aspectes en la impossibilitat dels jutges d’atendre les situacions que han originat d’impagament de les quotes hipotecàries, i en el fet que les persones hipotecades, a diferència del que succeeix amb les empreses, no puguin liquidar els seus deutes i començar de zero (concurso de creditors).”

“La moratòria hipotecària engegada pel govern també s’ha vist insuficient “...”. “...” Des d’abril de 2009 a Madrid (ODS-Seco) s’ha obert un punt d’assessorament legal gratuït en el que també participen els membres de la plataforma Afectados por la Hipoteca. Al setembre es preveu obrir-ne un altre punt d’informació amb advocats a la ODS-Barcelona. A Màlaga també s’han realitzat assemblees informatives per afectats durant aquest any. Durant aquest temps la plataforma ha realitzat diferents aliances amb altres associacions que col·laboren i assessoren amb la plataforma, com l’Observatori de Drets Humans (DESC); la Asociación de Usuarios de Banca, Caja y Seguros (ADICAE) o el col·lectiu d’advocats Ronda. També, la relatora pel dret a l’Habitatge de Nacions Unides, Raquel Rolnik, va presentar als mitjans el seu informe anual en el marc de la segona assemblea de la plataforma a Barcelona”.

“Setmanalment es fan reunions de caràcter més tècnic i jurídic i cada dues setmanes es realitzen plenaris on es fa un seguiment dels casos de les famílies afectades, es creen xarxes de suport entre els afectats i es planifiquen les següents mobilitzacions. També s’han organitzat tallers legals sobre el procés d’execució hipotecària, ja que un dels problemes més greus és el desconeixement del procediment legal que deixa en situació d’indefensió a les famílies”.

“Pensem que les diferents administracions públiques tenen una gran responsabilitat en l’actual model d’accés a l’habitatge, ja que han promogut el seu accés en regim de propietat com a gairebé única forma d’accés a un habitatge estable i segur i que, en la pràctica, ha suposat un sobreendeutament de les famílies, marginant altres formes d’accés com el lloguer. La desgravació fiscal de la compra; la inestabilitat i inseguretat dels inquilins davant d’una llei d’arrendaments urbans que defensa els interessos del propietari; la desregulació del mercat hipotecari que permet hipoteques de fins a 50 anys; la manca de control i restricció sobre el crèdit, han empès a moltes famílies a endeutar-se per sobre de les seves possibilitats per accedir a un habitatge. Aquesta dificultat contrasta sovint amb el nombre elevat d’habitatges buits a les ciutats com Terrassa, que compta amb un dels parcs més nombrosos de l’àrea metropolitana sense que es penalitzi fiscalment ni s’estableixin incentius per capgirar la situació.”

“La Plataforma ha elaborat una sèrie de propostes per tal de resoldre la situació de les famílies en aquesta situació i que, en molts casos, ja s’apliquen en alguns països o fins i tot en algunes Comunitats Autònomes. Són, per tant, factibles”.

“Fruit de la mobilització i pressió de la Plataforma cap a determinades entitats bancàries en forma de denúncies públiques d’abusos als mitjans de comunicació; acompanyaments i assessorament durant el procés de negociació i concentracions, s’ha aconseguit que un nombre de famílies hagi pogut obtenir la dació en pagament pel total del deute o millors condicions, com passar de la hipoteca a un regim de lloguer. A un mig i llarg termini, un dels objectius de la Plataforma és conèixer quines són les possibilitats de cavi i els límits de l’actual marc normatiu per fer front a la insolvència familiar. Per aquest motiu hem organitzat conjuntament amb l’Observatori DESC unes primeres jornades el proper 22 de juny al Col·legi d’Advocats de Barcelona, que comptarà amb la presència d’advocats, juristes i jutges per avaluar la situació i les possibilitats que es poden obrir en aquest terreny. Tanmateix, és clar que sense la mobilització aquests canvis seran difícilment assolibles.”

“El problema en el pagament de les hipoteques ha esclatat en el context actual després d’uns anys en el que era fàcil assolir crèdits a baix tipus d’interès i a llargs períodes d’amortització, que feien possible el pagament de la quota malgrat l’increment desorbitat dels preus de l’habitatge al nostre país. Malgrat tot, el problema de l’accés a l’habitatge no s’ha d’abordar simplement des de la perspectiva actual de la crisi sino com un problema conjuntural en el

que calen reformes profundes per part de l'Administració, algunes de les quals ja us comentava abans”.

Al marge de les reivindicacions específiques de cada col·lectiu, des de l'ODS-Terrassa es potencia la transversalitat de tots els col·lectius fomentant interessants sinergies que potencien el sentiment compartit de precarietat, y que permeten donar continuïtat als processos de lluita col·lectiva. Les accions més representatives d'aquesta transversalitat són les següents:

- i) Les trobades anuals d'ODS, espai ric en discussió on participen els diferents col·lectius autoorganitzats¹⁴⁸.
- ii) Les mobilitzacions pel dret a una vivenda digna en el marc de la Plataforma Ciutadana UdeUrbanisme que acabem de comentar.
- iii) Les diverses jornades, seminaris i accions pels drets dels migrants que hem anat comentant amb anterioritat.
- iv) La reivindicació del Mayday com un 1 de maig alternatiu que, més enllà de les demandes laborals, permet explorar diferents lèxics entorn la precarietat de la vida¹⁴⁹.

Destaquem un fragment de l'article de Raúl Sánchez Cedillo y Tomás Herreros que es va publicar l'1 de maig de 2008 al diari “El Público” i que podeu trobar íntegrament al següent blog: <http://blogs.publico.es/dominipublico/488/euro-mayday-el-otro-1-de-mayo/> que explica amb molta claredat l'alternativa Mayday:

“Los últimos años muestran señales inequívocas de mutaciones fundamentales en el mundo de las relaciones laborales, que ponen de manifiesto el lado oscuro de la sociedad-red. Al trabajador fordista, industrial, de contratación indefinida, varón, blanco y de mediana edad, le acompañan hoy nuevas figuras de la relación laboral, más móviles, más flexibles, discontinuas, con un fuerte componente juvenil, migratorio y femenino, pero con un elemento común, la precariedad, que se expresa en condiciones de trabajo más frágiles o anómalas y, cómo no, en el plano salarial.”

“Si a ello le añadimos lo que sucede fuera del trabajo (por ejemplo, en la vivienda, en los servicios públicos o en la privatización de la formación), la precariedad se manifiesta en forma de lo que se conoce como la precarización del conjunto de la vida.”

“No obstante, una de las paradojas que definen nuestro tiempo es la exclusión representativa e institucional de este precariado. Los dos grandes sindicatos se muestran incapaces de conectar con los deseos y las necesidades de esa nueva fuerza de trabajo.”(....) “Obliga (...), a pensar y analizar formas renovadas de sindicalismo, útiles para que esas nuevas figuras laborales puedan conquistar nuevos derechos sociales que se amolden a la experiencia de un trabajo y una vida que, extendidos en el campo social, se confunden cada vez más.

---

¹⁴⁸ Per més informació sobre la trobada estatal d'ODS del 23 al 25 de maig de 2008 l'ODS- Patio Maravillas (Madrid) consulteu l'enllaç: <http://www.communia.info/candelaup/?q=node/1097>.

¹⁴⁹ Per més informacions, imatges i vídeos del Mayday 2008 i 2009 consulteu els enllaços: <http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/mayday>.

En este contexto, surgen experimentaciones que van más allá del marco sindical que hasta ahora hemos conocido, y que sugieren otras formas de expresión y organización. Una de ellas es el Mayday, la fiesta de este precariado, iniciativa surgida en Milán y que desde 2005 se ha extendido a distintas metrópolis europeas (véase euromayday.org).

De esas movilizaciones sorprenden al menos tres rasgos. El primero es que, en efecto, en ellas se movilizan decenas de miles de personas y en cierto modo reinventan la cita el 1º de Mayo.

El segundo es la expresión de demandas que van más allá de la relación salarial, atendiendo a cuestiones como la vivienda, la libre movilidad de los migrantes, el copyleft, así como la renta básica de ciudadanía o la valorización del trabajo de cuidado. De hecho, podríamos decir que problematizan no solo el lugar de trabajo, sino también la vida en su caída bajo relaciones de beneficio.

Por último, resalta la forma festiva, alegre y desinhibida de sus manifestaciones, con música, carrozas, que recuerdan más a las marchas del Orgullo gay que a las manifestaciones de los grandes sindicatos” (...).

Aquest últim aspecte lúdic-festiu del Mayday que comenten Sánchez Cedillo i Herreros (2008), queda clarament reflectit en el videoclip de la versió que es va fer del popular hit “Chiki-chiki” que va anar a Eurovisió i que l’ODS-Terrassa va transformar en el hit del Mayday “Chikiprecario” (<http://www.youtube.com/watch?v=wJLOWbVhxIU>).

- v) Finalment les mobilitzacions per la crisi (per a més informació sobre les mobilitzacions per la crisi en el marc de la xarxa estatal d’ODS, podeu consultar la web **¡Error! Marcador no definido.**).

Pel què fa a la crisi, tan des de la xarxa estatal d’ODS com des de l’ODS-Terrassa s’estan desenvolupant un conjunt de mobilitzacions, accions, jornades i seminaris a fi de discutir, comprendre, analitzar i mobilitzar entorn tota aquesta qüestió. Les més destacades han estat les següents¹⁵⁰:

- 11 d’octubre de 2008: *Seminari “Crisis del modelo financiero, transformación de la democracia y crítica de la política” con David Harvey i Joan Subirats (directot de l’Institut de Govern i Polítiques Públiques, IGOP)*
- 15 de Novembre de 2008: *“Todxs a la calle el 15-N: La crisis que la paguen ellos (PÁSALO)”*, sumant-nos a la convocatòria ciutadana que es va plantejar arreu de l’Estat.
- 22 de Novembre de 2008: *“Esta crisis no la pagamos”*, mobilització i accions per la crisi pels carrers de Terrassa.

---

¹⁵⁰ Per a més informació sobre trobades, seminaris i mobilitzacions sobre la crisi en el marc de les ODS-Terrassa i xarxa d’ODS consulteu l’enllaç: <http://www.communia.info/candelaup/?q=search/node/crisis>.

- 5, 6 i 7 de Desembre (Madrid): *“Crisis sistémica, nuevos derechos, máquinas creativas de lucha...”* jornades sobre la crisi on van participar la xarxa d’ODS, la Universitat Nòmada i alguns centres socials.
- 24 d’abril de 2009 conferència política metropolitana *“En tiempos de crisis y precarización organizarse por nuevos derechos sociales”*.
- 1 de maig de 2009: Des de l’ODS-Terrassa convoquem el Mayday sota el lema *“Nosotros no pagaremos la crisis!!!”*

És especialment descriptiu del plantejament que fa l’ODS-Terrassa i la xarxa d’ODS sobre la crisi econòmica, el manifest de crida a la conferència metropolitana contra la crisi que es va tenir lloc el 24 d’abril de 2009 a l’Ateneu Candela:

“En los últimos meses y años hemos visto como las instituciones del capitalismo global han entrado en una situación de colapso, de bloqueo de aquellas lógicas que hasta el momento habían hecho posible una acumulación casi infinita de riqueza para muy pocos, y la creación de enormes tasa de desigualdad, endeudamiento, tristeza y miseria para la mayoría.

Las ciudades han sido el principal escenario de la crisis del modelo capitalista neoliberal. Estas son el escenario dado que es en ellas donde se hace visible y donde vivimos la explotación. Una explotación que va más allá del lugar de trabajo para instalarse en diferentes ámbitos de nuestras vidas: en el trabajo, pero también en la vivienda, en el acceso a derechos fundamentales, en definitiva, al derecho a la ciudad. Las ciudades del siglo XIX son las antiguas fabricas del siglo XX, unas fabricas que fueron el escenario del conflicto y la lucha por los derechos conocidos hasta el momento. Unas fábricas donde se conquistaron derechos fundamentales como el de la huelga o el de la asociación.

Aquel fantasma que recorrió nuestro continente y que fue el embrión del welfare basado en derechos sociales y democráticos, recorre ahora la metrópolis. Lo que aquí proponemos es una llamada por la renta, por la vivienda, por la ciudadanía global sin restricciones, por una cultura libre y horizontal, en definitiva voces que gritan por un régimen de derechos sociales centrados en las personas y que vayan más allá del mercado laboral y del estado nación.

Esta llamada quiere ser una respuesta a la crisis y a la creciente precarización de la vida en todos sus ámbitos. Una llamada a organizarse y a poner en común un calendario metropolitano para los nuevos derechos sociales. El 30 de abril como día de acciones de protesta y visibilización en muchas ciudades europeas. El 1 de mayo como día del precariado en la ciudad y para recordarnos de la fuerza que tenemos.

Ciudadanos, ciudadanas, migrantes, precarios, trabajadores en paro; ahorcados por la hipoteca o por el alquiler; gays lesbianas, artistas, becarios, estudiantes: esta es una llamada para reivindicar un nuevo régimen de derechos sociales que sean alternativa al modelo/crisis del capitalismo neoliberal vivido hasta ahora. Una llamada al encuentro, al dialogo y a la discusión. Una llamada a recuperar nuestras ciudades”.

En aquesta transversalitat cal tenir en compte els intercanvis i sinergies que es produeixen dins el mateix centre social (Ateneu Candela). Així, l’estructura del centre social es va redefinir ara fa un any en tres grans eixos¹⁵¹:

---

¹⁵¹ Podeu consultar l’Annex III.2: Organigrama del Centre Social (Ateneu Candela).

Eix 1: Drets Socials, bàsicament les ODS-Terrassa.

Eix 2: Comunicació que inclou el projecte de ràdio lliure i tota la difusió interna i externa del centre social a través de la web/wiki, l'edició de materials en tot tipus de suports digitals i no digitals i la producció d'un imaginari simbòlic que contribueix enormement a construir un nou lèxic polític.

Eix 3: Cultura lliure (inclou el projecte Synusia i una extensa programació cultural estable).

Des del Centre Social s'entén que les potencialitats de recombinar aquests diferents eixos partint d'una discussió política que agregui al "comú" són infinitament majors *versus* un treball fragmentat d'estructures disperses i inconnexes.

D'Altra banda l'ODS- Terrassa també constitueix un espai flexible, porós, que muta i es reinventa en funció del context i dels qui fan l'ODS. Això ens obliga a repensar els nostres objectius, a produir nous dispositius i a pensar nous imaginaris capaços de connectar amb el sentir del carrer. En aquest sentit recordem les accions vinculades a la crisi, destacant el treball d'investigació militant que s'està realitzant des de diferents nodes de la xarxa d'ODS¹⁵²; aquest treball de recerca consisteix en realitzar *videoentrevistes* a 10-15 persones que puguin representar la realitat de cada territori (migrants, treballadores del sexe, persones subjectes a un ERE, ciutadans anònims etc...) interlocutant-los sobre les percepcions subjectives entorn la crisi. A les persones entrevistades, pels carrers, els mercats, les manifestacions, els centres socials, les empreses, les oficines de l'atur etc...i se'ls fan les següents preguntes:

1. Com t'afecta la crisi?
2. Un sentiment que descrigui aquesta situació?
3. A qui responsabilitzes d'aquesta crisi?
4. Creus que els poders públics o la classe política ens poden fer sortir de la crisi?
5. Què podem fer els ciutadans davant aquesta situació?

Cada node editarà un vídeo d'uns 15 minuts sobre la realitat del seu territori i farà un anàlisi dels discursos apareguts en les entrevistes. L'Objectiu principal

---

¹⁵² Participen en aquest projecte de videoentrevistes sobre la crisi: les ODS de Galícia, Málaga, Zaragoza, Barcelona i Terrassa.

d'aquest treball transversal és poder extreure enunciats que connectin amb la realitat del carrer i permetin mobilitzar a la ciutadania des dels afectes i el sentir general dels ciutadans anònims. L'Origen d'aquesta recerca parteix precisament d'una primera experiència pilot que va fer l'ODS-Terrassa al *mercat dels dimecres*¹⁵³ per tal de convocar la manifestació del 22-N "*Esta crisis no la pagamos*", mobilització i accions sobre la crisi pels carrers de Terrassa.

---

¹⁵³ Més conegut popularment com "el mercadillo" que es fa al barri de Montserrat i per distingir-lo del Mercat de la Independència o el Mercat del Triomf del Centre i del barri de Sant Pere, respectivament.